

Yttrande över Ds 2024:2 Avtal om försvarssamarbete med Amerikas förenta stater

Ärendenr 2024/138-1.3.1.5

Beslut

Luleå kommun avger lämnar nedanstående punkter avseende departementsskrivelse 2024:2.

Beslutet har fattats med stöd av kommunstyrelsens delegationsordning.

Sammanfattning av ärendet

Sverige och USA undertecknade den 5 december 2023 ett avtal om försvarssamarbete, Defense Cooperation Agreement (DCA-avtal) med syfte att ytterligare fördjupa Sveriges samarbete med USA inom det säkerhets- och försvarspolitiska området. DCA-avtalet bygger vidare på och kompletterar avtalet mellan parterna i nordatlantiska fördraget om status för deras styrkor (NatoSOFA) och avtalet mellan de stater som är parter i nordatlantiska fördraget och de andra stater som deltar i Partnerskap för fred om status för deras styrkor (PFF SOFA), vars materiella innehåll överensstämmer med Nato SOFA. DCA-avtalet innehåller bestämmelser om den rättsliga statusen för den amerikanska styrkan, dess personal och leverantörer. Därutöver regleras frågor som rätt till tillträde till svenskt territorium, rätt att få använda vissa av Försvarsmaktens anläggningar och områden för att bedriva viss verksamhet till stöd för den egna styrkan och dess personal. Promemorian Ds 2024:2 Avtal om försvarssamarbete med Amerikas förenta stater föreslår dels att DCA-avtalet ska godkännas, dels att ett antal författningsändringar som är nödvändiga för att Sverige ska kunna uppfylla sina förpliktelser enligt avtalet. Ändringarna föreslås träda i kraft den dag som regeringen bestämmer.

Den 24 januari inkom Försvarsdepartementet med en inbjudan till Luleå kommun att lämna remissvar på promemorian Ds 2024:2 Avtal om försvarssamarbete med Amerikas förenta stater. Ett remissvar ska vara Försvarsdepartementet tillhanda senast 25 mars.

De författningsändringar som DCA-avtal omfattar anses som nödvändiga för att Sverige ska kunna uppfylla sina förpliktelser enligt avtalet. Författningsändringar som föreslås är bland annat särskilda förfaranden vid frihetsberövande, häktning och fängelsevistelse, undantag på krav om folkbokföring, privilegier som gäller för konsulära beskickningar även gäller väpnade styrkor, undantag från arbetsgivaravgifter och rättigheter till bland annat socialförsäkring, reglering av skadeståndsskyldigheter för utländska

förband tjänstgörande här, möjligheten att klassa områden där amerikanska verksamheter bedriver verksamhet samt amerikanska transporter som skyddsobjekt samt möjlighet för amerikans militärpolis att agera enligt polislagen inom den militära styrkan som de tillhör samt bevaka skyddsobjekt.

Luleå kommuns remissvar

Luleå kommun anser att konsekvensutredningen behöver utvecklas med avseende på konsekvenser för berörda kommuners ansvar inför och vid höjd beredskap samt för den kommunala räddningstjänstens uppgifter inför och vid fredstida olyckor samt inför och vid höjd beredskap.

Luleå kommun noterar att DCA-avtalets fjärde artikel innebär rätt att nyttja bland annat hamnar även om dessa inte finns uppräknade i avtalets bilaga. Luleå kommun anser att det finns behov av en utvecklad konsekvensbedömning gällande påverkan på kommunal hamnverksamhet med anledning av rättigheterna för de amerikanska styrkorna, till exempel vilken omfattning nyttjandet kan innebära och om det finns företrädesrätt gentemot andra kunder. Kommunen skulle även gärna se en utvecklad beskrivning av hur rättigheten ska regleras mellan stat och kommun.

Luleå kommun uppfattar att en militärbas för Amerikas Förenta stater inom kommunen får konsekvenser för kommunens totalförsvarsplanering, räddningstjänstens dimensionering för höjd beredskap samt ger upphov till utökad avancerad insatsplanering för räddningstjänsten.

Luleå kommun uppfattar att riskbilden för olyckor ökar med ökade lagringsvolymerna av brandfarliga och explosiva ämnen samt ökade transporter av sådana. Kommunen är skyldig enligt 1 kap. 1§ och 3 kap. 8 § lag (2003:778) om skydd mot olyckor att dimensionera den kommunala räddningstjänsten utifrån den lokala riskbilden. Kostnaderna för detta tillfaller kommunen. Här anser kommunen att konsekvensutredningen bör utvecklas med avseende på kostnadsfördelning mellan kommun och stat.

Luleå kommun uppfattar att hotbilden vid höjd beredskap ökar för kommuner där amerikanska militärbaser upprättas. Från och med 2024 är inte längre ersättningen för kommunernas uppgifter vid höjd beredskap differentierad utifrån risker och utsatthet i krig, som en följd av Överenskommelse om kommunernas arbete med krisberedskap och civilt försvar (MSB 2023–17351). Luleå kommun uppfattar därmed att det finns betydande risk för att behovet av ökad förmåga i skyddet av civilbefolkningen i berörda kommuner inte kompenseras av staten vilket i sin tur överför kostnader, risk och utsatthet på kommuninvånarna.

Luleå kommun uppfattar vidare att etableringen av en amerikansk militärbas inom Försvarens befintliga anläggningar kan komma att komplicera samverkan och insatsplanering mellan Försvarens förband och den kommunala räddningstjänsten då internationella åtaganden om säkerhetsskydd kan komma att överföras på kommunen. De kommunala räddningstjänsterna hanterar normalt sett inte sådana åtaganden och det kan bli kostnadsdrivande att vidta ytterligare åtgärder inom fysisk säkerhet, informationssäkerhet och personalsäkerhet.

Carina Sammeli

Kommunstyrelsens ordförande

Beslutsunderlag

- Remissmissiv – Ds 2024:2 Avtal om försvarssamarbete med Amerikas förenta stater Fö2024/00152
- Promemorian Ds 2024:2 Avtal om försvarssamarbete med Amerikas förenta stater.

Beslutet skickas till

Remissvar skickas till Försvarensdepartementet
fo.remissvar@regeringskansliet.se med kopia till
christina.siwring@regeringskansliet.se

Signering

Följande parter har signerat detta dokument

Namn: Carina Sammeli

Datum: 2024-03-14 15:55

Signerat kryptografiskt SHA-256 hashvärde:

D558437DB85CD14C70706545ACD3CEC1B50D60C9257158E9CEFBD67B6D32A4AC